

کلمه لاگ بوک (Log Book) نخستین بار برای کتابچه/دفترچه ای که در آن اطلاعات مربوط به سرعت سنج کشتی (Chip Log) ثبت می‌گردید، به کار گرفته شد. در آن زمان داده‌های مربوط به دستگاه سرعت سنج کشتی در فواصل زمانی منظم در یک کتابچه/دفترچه ای ثبت می‌گردید و بر اساس این داده‌ها فاصله یک کشتی نسبت به نقطه شروع سفر در خلال یک زمان مشخص تعیین می‌گردید. اما آنچه که هم اکنون در آموزش علوم پزشکی از آن برداشت می‌شود کتابچه/دفترچه‌ی کارنامه عملکرد بالینی است. لاگ بوک در واقع یک وقایع نگار است، آنچه که دانشجو تجربه می‌کند یا وقایعی که با آن مواجه شده را می‌نویسد و این تجربه ثبت شده بعدها مورد استفاده خود او یا ناظر وی قرار می‌گیرد.

واژه پورتفولیو (Portfolio) نیز در اصل یک کلمه ایتالیایی (Portafoglio) بوده که در اوایل قرن هجدهم میلادی وارد زبان انگلیسی شده و به معنی کیف یا پوشه ای است که یک فرد بر گه های کاغذی خود را در آن نگه می‌دارد (کارپوشه) [جزئیات پورتفولیو در شماره های بعدی توضیح داده خواهد شد].

لاگ بوک و پورتفولیو هر دو ابزارهایی برای ثبت فعالیت های یک فراگیر به منظور ارزشیابی وضعیت پیشرفت وی در خلال یک دوره زمانی مشخص از تحصیل می‌باشند تا بر اساس داده‌های ثبت شده توسط فراگیران بتوان دریافت که

آیا به اهداف آموزشی دوره مذکور دست یافته‌ایم یا خیر. مطالعات مختلف در داخل و خارج کشور نشان داده اند که این ابزارها روش های قابل اعتمادی (Reliable) برای ارزشیابی تحقق اهداف آموزشی دوره در فراگیران هستند.

لاگ بوک برای چه گروههایی کاربرد دارد؟

همانگونه که اشاره شده، لاگ بوک ابزاری برای ثبت تجربیات یک فراگیر است که هم برای فراگیر جنبه یادگیری دارد دو هم برای ناظر/ناظرین جنبه ارزشیابی. گرچه از آن در دوره علوم پایه دانشجویان رشته های مختلف علوم پزشکی (از جمله پزشکی، دندانپزشکی، پرستاری، مامایی و ...) می‌توان استفاده کرد، اما کاربرد اساسی آن برای کمک به یادگیری و ارزشیابی یادگیری در بخش های بالینی (Clinical Settings) است. ذکر این نکته ضروری است که لاگ بوک تا زمانی مفید خواهد بود که دانشجو/دستیار از آن تبعیت کرده و از آن استفاده نماید.

مزایای استفاده از لاگ بوک

۱- پس از پایان دوره علوم پایه ، وقتی فراگیران وارد محیط‌های واقعی می‌شوند کنترل مدرسین بر

تجربیات یادگیری آنها کاهش می‌یابد. در سالهای اخیر تلاش زیادی شده تا مجددا کنترل مدرسین در فرآیند یادگیری دانشجویان در محیط‌های واقعی (اعم از بیمارستان و جامعه) افزایش یابد و لاگ بوک یکی از راه های تحقق این مهم می‌باشد.

۲- در محیط های واقعی، دانشجویان تجربیات متفاوتی خواهند داشت، پس برای اطمینان از اینکه دانش آموخته، حداقل توانمندی‌های مورد انتظار دوره /بخش مذکور را کسب نموده یا خیر، یکی از راه‌های ارزشیابی، بررسی لاگ بوک فراگیر است که وی در طول روزهای سپری شده در آن دوره/بخش وقایع و فرایندهای مهم کاری خود را در آن ثبت نموده است. ناظرین/مدرسین با استفاده از لاگ بوک می‌توانند قضاوت نمایند که آیا وسعت و عمق یادگیری هر یک از فراگیران کافی هست یا خیر.

۳- لاگ بوک یکی از تمهیداتی است که از طریق آن می‌توانیم اهداف عینی ضروری (Core Objectives) دوره/بخش را برای همه دانشجویان محقق کنیم. لاگ بوک‌ها کمک می‌کنند تا دانشجویان را به سمت موارد مهم متمرکز نماییم.

۴- بازخوردی که متعاقب بررسی لاگ بوک توسط ناظر به فراگیر داده می‌شود می‌تواند به

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهرد

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

کمیته آموزش بالینی

(۲)

لاگ بوک و پورتفولیو در ارزیابی

بالینی دانشجویان

(Assessment) داشته باشند و بازخورد به خود (Self-Reflection) روشی برای پیشرفت آموزشی است.

۸- لاگ بوک برای ارزشیابی تکوینی (Formative Evaluation) فراگیران در طول دوره/بخش مفید است.

چگونه به فراگیران خود بازخورد دهیم؟

یک بازخورد موثر (Effective Feedback) باید دارای ویژگی های زیر باشد:

- ۱- همه جانبه و بدون استرس باشد.
- ۲- بدون قضاوت قبلی باشد، یعنی بر اساس پیش قضاوت خودمان نظر ندهیم.
- ۳- حتی الامکان جنبه ی اصلاحی داشته باشد یعنی فقط جنبه ایرادگیری نباشد.
- ۴- توصیه در آن وجود داشته باشد.
- ۵- فراگیران به راحتی به اساتید خود دسترسی داشته باشند تا بازخورد دریافت نمایند.

منبع: دکتر سیمین موعودی، دکتر ایمان جهانیان، روش های ارزشیابی مهارتهای بالینی در آموزش علوم پزشکی. ۱۳۹۳

دانشجو/دستیار کمک کند تا در مدت زمان باقی مانده به اهداف مهم تعیین شده دست یابد.

۵- لاگ بوک ها کمک می کنند تا پژوهش های مقایسه ای بین موسسات/واحدهای مختلف انجام دهیم. به عنوان مثال در دانشکده پزشکی دانشگاه ماستریخ وقتی حجم این لاگ بوک ها زیاد شد، برنامه ریزان توانستند بررسی نمایند بین بیمارستانهای مختلفشان چه تفاوتی وجود دارد. دانشجویان در چه بیمارستانی بهتر یاد می گیرند یا تجربه بهتری دارند یا کدام بیمارستان جنبه آموزشی بهتری دارد. لاگ بوک ها به آنها کمک کرد تا بتوانند قضاوت کنند و به تفاوت های موجود بین شیوه های آموزشی در بیمارستانهای مختلف پی برده و اصلاح نمایند.

۶- یکی از روش های اعمال تغییرات کوریکولوم آموزشی، استفاده از لاگ بوک ها هستند.

۷- دانشجویان با استفاده از لاگ بوک و مقایسه تجربیات ثبت شده خود با اهداف و پیامدهای آموزشی مورد انتظار که در ابتدای لاگ بوک آورده شده است می توانند خودارزیابی (Self-